

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Oslo, 10.12.2020

Deres ref: 20/3724

NOAS' hørings svar – Straffansvar for lønnstyveri mv. og om at lønn skal betales via bank

Vi viser til Arbeids- og sosialdepartementets høringsbrev av 01.10.2020.

Mye av innholdet i høringsnotatene har NOAS ikke faglig grunnlag for å kommentere, fordi det er utenfor vårt kompetanseområde.

Vi ønsker imidlertid å gjøre departementet oppmerksom på situasjonen til personer som ikke har godkjente identitetsdokumenter. Dette gjelder særlig personer med begrenset oppholdstillatelse, blant annet der tillatelsen er begrenset etter utlendingsloven § 38 femte ledd.

Departementet foreslår at det innføres en bestemmelse i arbeidsmiljøloven om at lønn skal betales via bank. Forslaget vil innebære at det i utgangspunktet vil være forbud mot å utbetale lønn i kontanter.

Personer som ikke har gyldig legitimasjon i Norge har utfordringer med å opprette bankkonto der lønn kan utbetales.

NOAS anbefaler at nasjonalt ID-kort gis til alle utlendinger med et norsk identitetsnummer. Slik kan det sikres at personer som har oppholdstillatelse, men som i dag ikke har gyldige identitetspapirer, kan opprette konto der lønn kan innbetales.

Tidligere skattedirektør Hans Christian Holte har støttet dette:

Uten ID-dokumenter oppfylles ikke kravene til å få for eksempel bankkonto eller førerkort. Manglende ID-dokumenter utestenger disse menneskene fra en normal deltagelse i samfunnet. Det er også vanskelig i et digitalt samfunn å oppfylle plikter og rettigheter uten Bank-ID. (...) Manglende mulighet til å legitimere seg på en troverdig måte i samfunnet gjør at vi risikerer å dytte mennesker i sårbare situasjoner over til useriøse aktører og bidrar til å opprettholde det svarte arbeidsmarkedet. (...) I nytt modernisert folkeregister med tilhørende ny lov er det lagt til rette for å registrere en identitet som unik. Det vil si at det ved bruk og søk på biometriske data kan forsikres at et fødsels- eller d-nummer kun tilhører én fysisk person og at vi vet hvem som eier hvilket fødsels- eller d-nummer. Ideen om at én person skal kunne låse seg til én identitet i Norge og få utstedt et troverdig ID-bevis på identiteten er helt sentral for en helhetlig ID-forvaltning. Jeg mener en slik løsning må inkludere alle med rettigheter og plikter i Norge, både norske og utenlandske statsborgere.¹

¹ <https://www.skatteetaten.no/presse/nyhetsrommet/utlendinger-bor-ogsa-ha-rett-til-et-nasjonalt-id-kort/>.

Politidirektoratet, Digitaliseringsdirektoratet, Utlendingsdirektoratet og Skatteetaten har opprettet en Koordineringsgruppe for ID-forvaltning (KoID), som har en visjon om én person - én identitet, og etablering av en norsk grunnidentitet².

En norsk grunnidentitet består av et fødselsnummer eller et d-nummer³, i kombinasjon med et sterkt ID-bevis. Alle med et norsk identitetsnummer, kan gis et sterkt ID-bevis dersom ID-nummeret kombineres med biometriske data som sikrer at det ikke er mulig å utstede flere enn ett ID-bevis i en og samme identitet. Med en norsk grunnidentitet mener skattedirektøren vi som samfunn kan høyne kontrollnivået og sikre oss mot ID-tyveri, samtidig som personene får ivaretatt sine grunnleggende behov og på lik linje med andre vil kunne delta i den digitale, sosiale og finansielle utviklingen i samfunnet.⁴

For å få dette til, må det ifølge Skatteetaten fattes beslutning om et nasjonalt ID-kort for utlendinger. KoID mener ID-kortet må gis til alle som har fått tildelt et norsk identitetsnummer, også de som har usikker identitet fra hjemlandet.⁵

NOAS mener at forslaget om påbud i arbeidsmiljøloven om at all lønn skal utbetales via bankkonto ikke kan iverksettes før det er innført nasjonalt ID-kort for utlendinger. Subsidiært mener vi at det må gis unntak for disse tilfellene i loven.

NOAS takker for anledningen til å delta i høringen, og vi er tilgjengelige for ytterligere kommentarer om dette skulle være ønskelig.

Med vennlig hilsen

Norsk organisasjon for asylsøkere

Pål Nesse
generalsekretær

Mona Reigstad Dabour
politisk seniorrådgiver

² Skattedirektør Hans Christian Holte under konferanse avholdt 5. og 6. februar 2020. Program tilgjengelig fra: <https://norsis.no/meld-deg-pa-identitet-2020-arets-viktigstekonferanse-for-identitetsforvaltning/>; En norsk grunnidentitet eller en «legal identity», viser til FNs bærekraftsmål 16.9. Les mer: <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-16-09-01.pdf>.

³ Les mer om d-nummer: <https://www.skatteetaten.no/en/person/foreign/norwegian-identification-number/d-number/>.

⁴ Skattedirektør Hans Christian Holte under konferanse avholdt 5. og 6. februar 2020. Program tilgjengelig fra: <https://norsis.no/meld-deg-pa-identitet-2020-arets-viktigstekonferanse-for-identitetsforvaltning/>.

⁵ Ibid.